

Ekonomické účty pro lesnictví a těžbu dřeva

Metodické vysvětlivky

Ekonomické účty pro lesnictví a těžbu dřeva (Economic accounts for forestry and logging) navazují na v minulosti publikovaný Souhrnný lesnický účet (SLÚ), ale jsou zde určité rozdíly v metodice (např. dřevo na pni). Jedná se o základní metodologický nástroj pro měření ekonomické velikosti a výkonnosti odvětví lesnictví, resp. lesnické prvovýroby, v rámci národního hospodářství. Hlavním cílem účtů je analýza výrobního procesu a v něm dosahovaného prvotního důchodu.

Zpracování Ekonomických účtů pro lesnictví a těžbu dřeva vychází z pravidel Evropského systému účtů ESA, což umožňuje porovnatelnost dat s jinými státy Evropy (EU). Hlavní pojmy a definice jsou stejné jako u národních účtů. Metodické principy použité při sestavování těchto účtů jsou založeny na podobných pravidlech, jaká jsou použita u Souhrnného zemědělského účtu. Statistický úřad Evropské unie Eurostat pokračuje ve zpřesňování metodiky a probíhají změny, data zatím publikujeme v původní struktuře. Data za rok 2020 byla revidována.

Produkcí dřeva na pni představuje roční přírůst dřeva v kultivovaných lesích, mezispotřebu dřeva na pni představuje vytěžená dřevní hmota, rozdíl se promítne do změny zásob nedokončené výroby. Lesní stromy v ČR nejsou fixním aktivem (poskytují pouze jednou hotový výrobek), výsadba (zalesnění) se týká pouze stromů poskytujících pravidelný příjem z nedřevních produktů (např. korek, pryskyřice).

Ekonomické účty pro lesnictví a těžbu dřeva obsahují následující základní ukazatele:

1. Produkci lesnického odvětví v hodnotovém vyjádření, která reprezentuje celkovou finální produkci odvětví lesnictví, která toto odvětví opouští. Jedná se zejména o produkci dříví.

Produkce se oceňuje v základní ceně, tj. částkou, kterou výrobce obdrží od kupujícího za jednotku jím vyprodukovaného zboží a služeb, plus dotace na výrobek mínus odvedené daně na výrobek.

2. Mezispotřebu, tj. hodnota zboží a služeb spotřebovaných ve výrobním procesu.

Část účtu týkající se mezispotřeby je členěna na nákupy mezispotřeby (např. sazenice, energie, maziva, přípravky na ochranu rostlin a pesticidy, lesnické služby).

Statky použité pro mezispotřebu se oceňují v kupní ceně podobných výrobků a služeb platné v okamžiku, kdy vstupují do výrobního procesu. Tato cena zahrnuje veškeré daně na výrobky mínus dotace na výrobky, ne však odpočitatelné daně ze statků jako DPH.

3. Hrubou přidanou hodnotu (HPH), která reprezentuje výsledný efekt odvětví lesnictví měřený rozdílem konečné produkce lesnického odvětví a mezispotřeby. Hrubá přidaná hodnota se podle metodiky vyjadřuje v základních cenách.

4. Čistou přidanou hodnotu (ČPH), tj. hodnotu, která vznikne odečtením spotřeby fixního kapitálu od hrubé přidané hodnoty.

5. Náhrady zaměstnancům, které zahrnují veškeré peněžní a věcné požitky, jež zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci za vykonanou práci. Náhrady zaměstnancům zahrnují hrubé mzdy a platy a sociální příspěvky zaměstnavatele.

6. Ostatní daně a ostatní dotace na výrobu se zaúčtují v rámci tvorby důchodu.

7. Důchod z faktorů, který představuje odměnu ze všech výrobních faktorů a představuje celkovou hodnotu, kterou jednotky svou výrobní činností vyprodukují.

8. Čistý provozní přebytek / smíšený důchod, který měří výnos z půdy, kapitálu a neplacené práce. Je bilanční položkou tvorby důchodu, ukazující rozdělení důchodu mezi výrobní faktory a sektor stát (vládní instituce).

9. Podnikatelský důchod, který měří odměnu neplacené práce, výnos z půdy patřící jednotkám a výnos z užití kapitálu. Blíží se koncepci běžného zisku před rozdělením a zdaněním. Podnikatelský důchod se běžně pro hospodářská odvětví nepočítá, může být však všeobecně vytvořen pro lesnické odvětví, neboť lze určit součásti nákladových a výnosových úroků a pachtovného, které jsou výlučně vázány na lesnickou činnost.

10. Součásti kapitálového účtu, které zachycují tvorbu hrubého fixního kapitálu (THFK) podle jednotlivých druhů majetku (zařízení a budovy...), změnu zásob a kapitálové transfery (zejména investiční dotace).

11. Vstup pracovní síly – výpočet se provádí podle metodiky EU a vyjadřuje se v tzv. Ročních Pracovních Jednotkách (anglicky „Annual Work Unit“, používaná zkratka AWU). Jedna AWU zahrnuje takový počet hodin, který odpovídá počtu skutečně odpracovaných hodin v rámci plného pracovního úvazku. Zahrnují se zaměstnanci i sebezaměstnaní.

Zdroje dat

Podklady a zdroje dat pro vytvoření Ekonomických účtů pro lesnictví a těžbu dřeva jsou publikace, výkazy a databáze ČSÚ, materiály z LČR, MF ČR, MZe ČR, MŽP ČR, PGRLF, ÚHÚL a další.

Použité zkratky

ČPH - čistá přidaná hodnota

ČSÚ – Český statistický úřad

DPH - daň z přidané hodnoty

EU - Evropská Unie

HPH - hrubá přidaná hodnota

LČR – Lesy České republiky, státní podnik

MF ČR - Ministerstvo financí ČR

MZe ČR - Ministerstvo zemědělství ČR

MŽP ČR – Ministerstvo životního prostředí ČR

PGRLF - Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

SLÚ – Souhrnný lesnický účet

THFK - tvorba hrubého fixního kapitálu

ÚHÚL – Ústav pro hospodářskou úpravu lesů